

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 27. april 2022

Sag BS-37060/2020-HJR
(2. afdeling)

Ankestyrelsen
(advokat Henrik Nedergaard Thomsen)

mod

Ulykkesforsikringsforbundet for Dansk Søfart
og
Assuranceforeningen SKULD (Gjensidig) Filial København (Filial af Assuranceforeningen SKULD (Gjensidig), Norge)
(advokat Peter Appel for begge)

Biintervenient til støtte for Ankestyrelsen:
Dansk Metal som mandatar for A
(advokat Mads Bendix Skelbæk-Knudsen)

Biintervenient til støtte for Ulykkesforsikringsforbundet for Dansk Søfart og
Assuranceforeningen SKULD (Gjensidig) Filial København (Filial af Assuranceforeningen SKULD (Gjensidig), Norge):
Danske Rederier
(advokat Jacob Skude Rasmussen)

I tidligere instanser er afsagt dom af Københavns Byret den 26. november 2018 (BS 26B-5311/2017) og af Østre Landsrets 3. afdeling den 20. marts 2020 (BS-5552/2019-OLR).

I pådømmelsen har deltaget syv dommere: Poul Dahl Jensen, Jens Peter Christensen, Hanne Schmidt, Oliver Talevski, Anne Louise Bormann, Kristian Korfits Nielsen og Rikke Foersom.

Påstande

Appellanten, Ankestyrelsen, har påstået stadfæstelse af byrettens dom.

De indstævnte, Ulykkesforsikringsforbundet for Dansk Søfart og Assuranceforeningen SKULD (Gjensidig) Filial København (Filial af Assuranceforeningen SKULD (Gjensidig), Norge), har påstået stadfæstelse af landsrettens dom.

Anbringender

Ankestyrelsen har anført navnlig, at der ikke i arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, er hjemmel til, at Ulykkesforsikringsforbundet for Dansk Søfart (UFDS) kan nedsætte erhvervsevnetabserstatningen til A med det beløb, som Assuranceforeningen SKULD har betalt ham i POEA-kompensation. Der er derfor ikke grundlag for at tilsidesætte Ankestyrelsens afgørelse af 28. juli 2016.

Bestemmelsen i § 29, stk. 2, angår alene den erstatningsansvarlige skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab. SKULD kan ikke i forhold til den udbetalte POEA-kompensation karakteriseres som et ansvarsforsikringsselskab som bestemt i § 29, stk. 2, idet POEA-kompensationen efter indholdet af As ansættelseskontrakt, overenskomsten (CBA) og POEA-reglerne udbetales uden hensyn til, om arbejdsgiveren, Torm A/S, er erstatningsansvarlig for hans tilskadekomst.

En ansvarsforsikring dækker et erstatningsansvar, som forsikringstageren pådrager sig over for tredjemand som følge af en skadevoldende begivenhed, jf. forsikringsaftalelovens § 91.

POEA-kompensationen er udbetalt i henhold til en offentligt reguleret kompensationsordning, der dækker i tillæg til og uafhængigt af, om Torm har pådraget sig et erstatningsansvar over for den skadelidte, eller om den skadelidte har ret til ydelser efter arbejdsskadesikringsloven. Endvidere er beløbet fastsat i medfør af en tabsuafhængig tabel.

POEA-kompensationen svarer efter sit indhold til en invaliditetserstatning, der fastsættes efter betingelserne i en traditionel dansk ulykkesforsikring, og kompensationen minder beregningsmæssigt, men ikke formålmæssigt, tillige om godtgørelsen for varigt mén efter arbejdsskadesikringsloven. POEA-kompensationen har således ikke karakter af den personskadeerstatning, som et ansvarsforsikringsselskab efter dansk ret vil skulle betale til dækning af skadevolderens erstatningsansvar.

Bestemmelsen i § 29, stk. 2, angår endvidere kun krav på erstatnings- og godtgørelsesbeløb af samme art. Efter forarbejderne til bestemmelsen skal "af samme art" læses i overensstemmelse med ordlyden.

Den tabelmæssige tabsafhængige kompensation, som SKULD efter POEA-reglerne har udbetalt til A, er ikke af samme art, som den tabsafhængige erhvervsevnetabserstatning, som UFDS efter arbejdsskadesikringsloven skal betale.

Selv om POEA-kompensationen ifølge retspraksis fra de filippinske domstole i et vist omfang skulle tage sigte på at kompensere et erhvervsevnetab, er den ikke reelt af samme art som erhvervsevnetabserstatningen. POEA-kompensationen virker som méngodtgørelse efter reglerne i arbejdsskadesikringsloven eller som invaliditetserstatning i henhold til en ulykkesforsikring, jf. UfR 1997.1147/4 H.

Hverken ordlyden af arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, bestemmelsens sammenhæng med lovens § 77 eller forarbejderne giver grundlag for en lempe- lig fortolkning og anvendelse af bestemmelsen, jf. herved bl.a. UfR 2021.4751 H.

Ulykkesforsikringsforbundet for Dansk Søfart og Assuranceforeningen SKULD har anført navnlig, at arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, giver SKULD ret til at få godtgjort den udbetalte POEA-kompensation fra UFDS.

Bestemmelsens ordlyd og formål fører til, at SKULD er et ansvarsforsikrings- selskab i § 29, stk. 2's forstand, og at POEA-kompensationen er af samme art som kompensationen i form af erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesik- ringsloven.

SKULD er en såkaldt P&I-klub, der tilbyder P&I-forsikring. Efter Højesterets praksis og juridisk litteratur anses en P&I-klub som et ansvarsforsikrings- selskab, jf. bl.a. UfR 2018.461 H. At SKULD er et ansvarsforsikrings- selskab frem- går bl.a. af SKULDs forsikringsbetingelser, hvorefter SKULD netop dækker re- derens ansvar for besætningsmedlemmers tilskadekomst mv.

Det er uden betydning for, om SKULD kan karakteriseres som et ansvarsforsik- ringsselskab, hvilket ansvarsgrundlag forsikringstageren er ifaldet ansvar efter. Efter retspraksis er der ikke grundlag for en snæver fortolkning af arbejdsska- desikringslovens § 29, stk. 2, jf. bl.a. UfR 2015.552 H.

POEA-kompensation er af samme art som erstatning for tab af erhvervsevne ef- ter arbejdsskadesikringsloven. Ved vurderingen må der lægges vægt på, hvor- dan POEA-kompensationen karakteriseres i POEA-reglerne og af de filippinske domstole. Af den filippinske retspraksis fremgår, at POEA-kompensationen har til formål at dække arbejdstagerens tab af evne til at erhverve indkomst.

Det er ikke et krav efter § 29, stk. 2, at POEA-kompensationen skal være fuldstændig identisk med den erstatning, der udbetales efter arbejdsskadesikringsloven. Bestemmelsen kan også anvendes ved kompensationer, der opgøres forskelligt efter forskellige regelsæt. Arbejdsskadesikringsloven gælder for udenlandske søfarende på danskflagede skibe, og udtrykket "samme art" tillader, at forskellige ydelser sidestilles.

Den måde, som de forskellige kompensationer opgøres på, er ikke afgørende for, om der er tale om kompensationer af samme art. Derimod er det afgørende, hvilket tab der søges kompenseret.

Det bestrides, at POEA-kompensationen er en tabsafhængig summaforsikring. SKULD dækker rederens ansvar under POEA-reglerne, og kompensationen skal dække de filippinske søfarendes indtjeningstab som følge af arbejdsulykken. Tabsopgørelsen sker på grundlag af en læges vurdering af arbejdsskaden og lægens fastsættelse af en grad for funktionsnedsættelsen. At POEA-kompensationen er delvist standardiseret er ikke til hinder for modregning efter § 29, stk. 2, i erhvervsevnetabserstatningen.

Formålet med arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, er at undgå dobbeltkompensation, og retspraksis viser, at bestemmelsen fortolkes i overensstemmelse hermed.

Også dansk rets almindelige principper om at undgå dobbeltkompensation fører til, at en udbetalt POEA-kompensation skal godtgøres af en senere kompensation efter arbejdsskadesikringsloven. Det har ikke været lovgivers hensigt, at der skal ske vilkårlig forskelsbehandling afhængig af den søfarendes nationalitet. Endvidere har både Sverige og Norge regler, der sikrer, at der ikke sker dobbeltkompensation.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

A, der er filippinsk statsborger, var i september 2010 udsat for en ulykke under udførelse af sit arbejde som bådsmand på et danskflaget skib hos rederiet Torm A/S. De danske arbejdsskademyndigheder anerkendte i 2011 ulykken som en arbejdsskade og tilkendte ham méngodtgørelse med 15 %. Méngodtgørelsen på i alt 104.560 kr. blev udbetalt af Ulykkesforsikringsforbundet for Dansk Søfart (UFDS) som arbejdsskadeforsikringsselskab for Torm.

En filippinsk appeldomstol tiltrådte ved dom af 4. oktober 2013, at As "disability grade" var fastsat til 10 ("Loss of grasping power for small objects between

the fold of the finger of one hand”), jf. pkt. 4 i tabellen i artikel 32 i standardbetingelserne udstedt af Philippine Overseas Employment Administration (POEA-reglerne). Kompensationen blev i overensstemmelse med standardbetingelserne fastsat til 20,15 % af 50.000 USD svarende til 10.075 USD. Beløbet blev udbetalt af Assuranceforeningen SKULD, hvor Torm havde tegnet Protection & Indemnity Insurance (P&I-forsikring).

I 2014 fastsatte Østre Landsret As erhvervsevnetab efter arbejdsskadesikringsloven til 85 %. Han har i erhvervsevnetabserstatning fået udbetalt samlet ca. 600.000 kr. i engangsbeløb og er endvidere tilkendt et månedligt erstatningsbeløb frem til udgangen af den måned, hvor han fylder 67 år.

UFDS rejste over for arbejdsskademyndighederne spørgsmålet, om SKULD, som havde betalt POEA-kompensationen på 10.075 USD til A, efter arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, kunne indtræde i hans krav på erhvervsevnetabserstatning, således at UFDS kunne udbetale et beløb svarende til POEA-kompensationen til SKULD.

Ved afgørelse af 28. juli 2016 fandt Ankestyrelsen, at SKULD ikke kunne indtræde.

Spørgsmålet er, om Ankestyrelsen med rette har fundet, at betingelserne for indtræden efter arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, ikke var opfyldt.

Vurdering

Fem dommere – Poul Dahl Jensen, Jens Peter Christensen, Hanne Schmidt, Oliver Talevski og Kristian Korfits Nielsen – udtaler:

Efter arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, har den erstatningsansvarlige skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab krav på at få godtgjort erstatning eller godtgørelse fra arbejdsskadeforsikringsselskabet, når der er udbetalt erstatning eller godtgørelse som følge af arbejdsskaden til tilskadekomne. Kravene fra den erstatningsansvarlige skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab omfatter erstatnings- og godtgørelsesbeløb af samme art, som arbejdsskadeforsikringsselskabet har pligt til at betale på det tidspunkt, hvor kravet fremsættes.

For at SKULD efter § 29, stk. 2, havde krav på at få godtgjort et beløb svarende til POEA-kompensationen fra arbejdsskadeforsikringsselskabet (UFDS), skal POEA-kompensationen være ”af samme art” som den tilkendte erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven.

Af forarbejderne til § 29, stk. 2, fremgår, at formålet med bestemmelsen er at undgå dobbelterstatning. Det fremgår endvidere, at det ved bestemmelsen

pointeres, at erstatningskravet og erstatningsforpligtelsen skal vedrøre samme erstatningsart (erhvervsevnetabserstatning contra erhvervsevnetabserstatning, méngodtgørelse contra méngodtgørelse og så videre). Eksemplifikationen bygger på det danske erstatningssystem's opdeling i forskellige erstatningsposter, og der er ingen omtale i forarbejderne af, hvornår en udenlandsk erstatning for en arbejdsskade skal anses for at være "af samme art" som f.eks. en tilkendt erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven.

Arbejdsskadesikringsloven gælder også for udlændinge, der arbejder på et dansk skib, jf. lovens § 2, stk. 4. Udlændinge, der udsættes for en arbejdsskade, mens de arbejder på et dansk skib, kan tillige være omfattet af en kompensationsordning i henhold til lovgivningen i deres hjemland. Udtrykket "af samme art" i § 29, stk. 2, er rummeligt. Henset hertil og til formålet om at undgå dobbeltestatning finder vi – ligesom landsretten – at det ikke kan kræves, at en erstatning eller godtgørelse, der er udbetalt efter udenlandske regler, for at være "af samme art" skal være fuldstændig identisk med den erstatning eller godtgørelse, der udbetales efter arbejdsskadesikringsloven.

A har som nævnt fået udbetalt kompensation efter de filippinske arbejdsretlige regler (POEA-regler), der som krævet af de filippinske myndigheder indgår i hans ansættelseskontrakt med rederiet Torm. Kompensationen er tilkendt efter POEA-reglernes artikel 20, litra B, nr. 6. Bestemmelsen omhandler en arbejdsgivers forpligtelser ("liability"), når sømanden pådrager sig en arbejdsrelateret skade ("work-related injury") under sin ansættelse, og den fastsætter, at i tilfælde af sømandens varige fuldstændige eller delvise invaliditet ("disability") på grund af bl.a. tilskadekomst, skal sømanden modtage kompensation i henhold til tabellen i artikel 32.

Som anført af landsretten følger det af domme afsagt af de filippinske domstole, herunder den filippinske Højesteret, vedrørende POEA-reglerne, at "disability should not be understood more on its medical significance but on the loss of earning capacity", og at "in disability compensation it is not the injury which is compensated, but rather it is the incapacity to work resulting in the impairment of one's earning capacity". At den POEA-kompensation, som A har fået udbetalt, har til formål at dække forringelsen af hans evne til at erhverve indkomst, fremgår også af den filippinske dom, hvorved han blev tilkendt kompensationen.

Vi finder, at der ved vurderingen af, om der i den foreliggende sag er tale om erstatninger "af samme art", må lægges afgørende vægt på det formål med POEA-kompensationen, som er angivet af de filippinske domstole. Heroverfor kan det ikke tillægges særlig vægt, at POEA-kompensationen opgøres efter en tabel uden en konkret vurdering af skadelidtes fremtidige indtjeningsevne. Det

er herefter mest nærliggende at sidestille POEA-kompensationen med erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven, således at der er tale om erstatninger "af samme art".

Efter arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, er det som nævnt "den erstatningsansvarlige skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab", der har krav på at få godtgjort erstatning fra arbejdsskadeforsikringsselskabet, når der er udbetalt erstatning som følge af arbejdsskaden til den tilskadedkomne. Spørgsmålet er herefter, om SKULD, der i henhold til P&I-forsikringen udbetalte POEA-kompensationen til A, må anses for skadevolderens "ansvarsforsikringsselskab" som nævnt i § 29, stk. 2.

Rederiet Torm var efter POEA-reglerne med hensyn til arbejdsrelaterede skader på objektivet grundlag forpligtet til at betale kompensation for sømandens varige fuldstændige eller delvise invaliditet ("permanent total or partial disability"). Dette objektive ansvar var dækket af P&I-forsikringen. Vi finder herefter, at SKULDs betaling af POEA-kompensation til A for den arbejdsskade, han var udsat for, må anses for at være sket i SKULDs egenskab af ansvarsforsikringsselskab for rederiet som nævnt i arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2.

Sammenfattende er det vores opfattelse, at betingelserne efter arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, var opfyldt, således at SKULD – ud af den erstatning for erhvervsevnetab, der efter arbejdsskadesikringsloven tilkom skadelidte – fra arbejdsskadeforsikringsselskabet (UFDS) kunne kræve at få godtgjort et beløb svarende til POEA-kompensationen.

Vi stemmer herefter for at stadfæste landsrettens dom.

Dommerne Anne Louise Bormann og Rikke Foersom udtaler:

Som nævnt er det en betingelse for indtræden efter arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, at der er tale om erstatnings- og godtgørelsesbeløb af samme art. Uanset at bestemmelsens sigte er at undgå dobbelterstatning, indebærer denne betingelse, at det vil kunne forekomme, at en skadelidt samlet set får udbetalt for meget i erstatning.

I den foreliggende sag ønsker SKULD at indtræde i et krav på erhvervsevnetabserstatning. Efter arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 1, har en skadelidt ret til erstatning for tab af erhvervsevne, hvis arbejdsskaden har nedsat den pågældendes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde. Ved bedømmelsen af tabet af erhvervsevne tages hensyn til den skadelidtes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervsmæssig om-

skoling og optræning, jf. lovens § 17, stk. 2. Erhvervsevnetabserstatning kompenserer den enkelte skadelidtes økonomiske tab som følge af tab eller forringelse af erhvervsevnen ud fra et individuelt skøn over skadens betydning.

Den kompensation, som SKULD har udbetalt til A, er fastsat efter POEA-reglerne, hvorefter arbejdsgiveren skal kompensere den søfarende i tilfælde af "permanent total or partial disability" som følge af ulykke eller sygdom, jf. artikel 20, litra B, nr. 6, jf. artikel 32.

Kompensationen fastsættes på grundlag af en læges vurdering af skaden og ud fra en tabel, der indeholder en opregning af skader på forskellige legemsdele, der hver især er tildelt en "disability grade", som svarer til en bestemt procentdel af den maksimale kompensation på 50.000 USD. Kompensationen fastsættes således alene ud fra skadens art, herunder hvilken legemsdel skaden har ramt, og ikke ud fra en konkret vurdering af skadens betydning for skadelidtes erhvervsevne, og det er uden betydning for fastsættelsen af erstatningen, om skadelidte har lidt et økonomisk tab.

Kompensationen på 10.075 USD til A blev i overensstemmelse med POEA-reglerne fastsat på grundlag af en "disability grade" på 10 svarende til tabellens angivelse af de skader, som han havde pådraget sig på fingrene på den ene hånd. Der blev ikke ved opgørelsen af kompensationsbeløbet foretaget en konkret vurdering af skadens betydning for hans erhvervsevne.

På den anførte baggrund finder vi, at den kompensation, som SKULD har udbetalt til A, adskiller sig så afgørende fra erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven, at der ikke er tale om erstatningsbeløb af samme art. Udtalelserne fra de filippinske domstole om formålet med kompensationen efter POEA-reglerne kan ikke føre til en anden vurdering.

Vi har herefter ikke anledning til at tage stilling til, om SKULDs betaling af POEA-kompensation til A må anses for at være sket i SKULDs egenskab af ansvarsforsikringselskab for rederiet som nævnt i arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2.

Vi stemmer herefter for at stadfæste byrettens dom, således at Ankestyrelsen frifindes.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.

Konklusion og sagsomkostninger

Højesteret stadfæster landsrettens dom.

Under hensyn til sagens karakter finder Højesteret, at hver part skal bære egne omkostninger for Højesteret.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger for Højesteret til nogen anden part.